

Kehitysvammaliitto osallistui ministeri Saarikon pyöreän pöydän keskusteluun vammaislaista. Kehitysvammaliitto korostaa, että vammaispalvelulain tulee olla YK:n vammaissopimuksen mukainen, jossa keskeisenä asiana ovat syrjinnän kieltä ja vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen elämän turvaaminen.

Valas-lain valmistelua on ohjannut hallituksen asettamat säästötavoitteet. Suomen talous on parantanut. Tässä muuttuneessa taloudellisessa tilanteessa tulisi uudelleen arvioida tarvitaanko aiemmin asetettuja säästötavoitteita. Yhteiskunta ei voi leikata kaikista heikoimmassa asemassa olevien jokapäiväistä elämää turvaavista välttämättömistä palveluista

Kehitysvammaliiton keskeisimmät vaatimukset lain jatkovalmisteluun ovat:

1. Palvelujen maksuttomuus tulee turvata

- Tulevassa Valas-laissa on turvattava palvelujen maksuttomuus. Takuueläkettä saavien ja paljon tukea tarvitsevien vammaisten ihmisten toimeentulosta on pidettävä huolta.
- Kehitysvammaisille henkilöille asumisen palvelut ovat välttämättömiä. Asumisen tukipalvelujen tulee säilyä jatkossakin yhdenvertaisesti maksuttomina kaikille vammansa vuoksi välttämättä niitä tarvitseville.

2. Henkilökohtaisen avun voimavararajaus poistettava

- Henkilökohtaisen avun voimavaraedellytys on poistettava. Henkilökohtaisen avun on oltava yhdenvertaisesti kaikkien vammaisten saatavilla, myös niiden, joilla on runsaasti avun ja tuen tarvetta tahdon ilmaisussaan. Henkilökohtaisen avun ns. voimavaraedellytys (kyky tehdä valintoja) on poistettava.
- Valmennuksen ja tuen palvelut ovat erittäin tärkeä kokonaisuus ja tämä säädös sisältää nykyisen erityishuoltolain mukaisia ohjauksen, kuntoutuksen ja toiminnallisen valmennuksen palveluja. On muistettava, että valmennuksen ja tuen säädös ei luo uusia palveluja erityishuoltolakiin nähden. Vammaisella henkilöllä tulee olla oikeus sekä henkilökohtaiseen apuun että valmennukseen ja tukeen ja näiden palvelujen saatavuutta ei saa asettaa vastakkain.
- On tärkeää, että tulevan vammaispalvelulain henki säilyy tarvelähtöisenä ja yksilöllisenä eikä laki sisällä säädöksiä, jotka asettavat vammaiset henkilöt eriarvoiseen asemaan.

3. Vammaisten lasten asumisesta säädettävä erikseen

- Vammaisten lasten asumisesta tulee erikseen säätää Valas-laissa, koska lastensuojelulaki ei ole riittävä turvaamaan kaikissa tapauksissa vammaisten lasten erityistarpeita. Jos lastensuojelulain kriteerit täyttyvät, voidaan kuitenkin soveltaa lastensuojelulakia.
- Vammaisten lasten laitospaikkoja ei ole saatu vähenemään hallituksen periaatepäätöksiensä mukaisesti. Lasten suhteellinen osuus kehitysvammalaitoksissa on kaksinkertaistunut Kehas-asumishjelman aikana. Lapsen ja perheen tuentarpeet ovat laaja-alaisia esimerkiksi työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen vaikeudet, eroperheiden määrän kasvu ja lasten psyykinen oireilu on yhä haastavampaa. Tämä on johtanut laitospaikkojen suhteelliseen kasvuun ja heikentävät vammaisten lasten mahdollisuutta tavalliseen lapsuuteen.

4. Tuetusta päätöksenteosta säädettävä palveluna

- Tuetusta päätöksenteosta tulee säätää palveluna vammaispalvelulaissa ja tulevassa itsemääräämisoikeuslaissa. Näin mahdollistetaan yhdenvertaisuus tiedon saannissa ja asiakkaan oikeus tehdä itselleen merkityksellisiä elämänvalintoja. Tarkkarajaisesti tulee säätää kuka voi toimia henkilön laillisena edustajana esimerkiksi eturistiriitatilanteissa.

Lisätietoa:

Marianna Ohtonen, Toiminnanjohtaja 040-8378340

Susanna Hintsala, Kansalaisuusyksikön johtaja 040-741 6179

Miinukka Tuominen-Hakoila, Viestinnän ja vaikuttamistoiminnan asiantuntija 040-7058256